Mikkelin seudun Meininki

Afganistanista hankittu 10-vuotias Jeena koira on Airi Kankaalle tärkeä.

Kabulin kautta Mikkeliin

Airi Kangas on työskennellyt 25 vuoden ajan ulkoministeriössä Suomen suurlähetystöissä.

Sarita Piipponen

Pääsen sisälle asuntoon, jossa **Airi Kangas**, 72, katsoo taustalla pauhaavaa BBC:n uutislähetystä Afganistanin tilanteesta.

–Surffailen kanavien välillä ja seuraan uutisia joka kanavalta, että pysyn perillä asioista.

Asunnosta voi huomata, että siellä asuu maailmaa nähnyt henkilö. Olohuonetta koristavat etniset taulut ja esineet.

–Olen hankkinut kanavapaketin, jonka avulla voin seurata kansainvälisiä uutislähetyksiä.

Mikkelistä ei ole pahaa sanottavaa.

Kangas puhuu välissä englantia afganistanilaiselle koiralleen Jeenalle. 10-vuotias koira menee suosiolla makuulle makuuhuoneen sohvalla, jonne se rojahtaa syvän huokauksen saattelemana.

–Kun otin Jeenan, minulle sanottiin, että sille täytyy puhua englantia, sillä sen hoitajat puhuivat sille vain englantia.

Afganistanin armeijan alueella syntynyt koira on perua Kankaan neljän ja puolen vuoden työrupeamasta Kabulin suurlähetystössä. Kangas saapui maahan vuonna 2012, kun tilanne maassa ei ollut yhtä kaoottinen kuin tällä hetkellä.

Mikkelissä asuva Kangas on lähtöisin Rovaniemeltä. Sittemmin elämä on vienyt häntä ympäri maailmaa. Hän on työskennellyt opettajana Thaimaassa ja Ruotsissa sekä pisimpään Suomen suurlähetystöissä eri maissa.

Rovaniemeltä Kangas päätyi Oulun yliopistoon opiskelemaan matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa ja tähtitiedettä. Alun perin hänen oli tarkoitus tähdätä kristillisen lähetysjärjestön työhön luku- ja kirjoitustaitoprojekteihin.

–Olen opettanut erinäisiä aineita yhteensä 15 vuoden ajan, kunnes päätin että opettaminen saa riittää ja päätin hakea töihin suurlähetystöön.

Kun Kangas oli pieni, oli hänen enonsa töissä Thaimaassa. Siitä hän sai kipinän tähdätä aikuisena itsekin ulkomaille töihin.

Suomalaisille Afganistan ja mitä siellä tapahtuu ovat olleet uutisissa viime viikkojen aikana maan epävakaan tilanteen myötä. Kuitenkin Kankaalla on hieman toisenlainen kuva maasta ja sen ihmisistä.

Afganistanin tilanne on muuttunut paljon siitä, millainen se oli Kankaan työskennellessä Kabulin suurlähetystössä. Kangas on kuitenkin kokenut maassa ollessaan niin iloja ja suruja – häitä ja hautajaisia.

Toisen kerran Kangas lähti Afganistaniin vielä kuukaudeksi ennen eläkkeelle jäämistään vuonna 2016. Tuolloin turvallisuustilanne maassa oli ihan toisenlainen.

–Vuonna 2012 pystyin liikkumaan paljon vapaammin ja ulkona liikkumiseen riitti pelkkä huivi.

Kun Kangas palasi, täytyi hänen esimerkiksi kauppareissuilla pitää luotiliiviä, kypärää ja liikkua aina suurlähetystön turvatiimin kanssa.

–Oli outoa olla kolmekerroksisessa tavaratalossa ja pyöriä siellä ne kamppeet päällä.

Afganistan on heimokulttuuri ja erityisesti maaseudulla ihmiset ovat konservatiivisia ja islamin usko ohjaa heidän elämäänsä. Ihmiset eivät taistele isänmaansa vaan ensisijaisesti heimonsa puolesta.

–Naisten asema on yleisesti huono ja naiset joutuvat käyttämään peittäviä vaatteita julkisten katseiden alla.

Tilanne maassa voisi Kankaan mukaan muuttua systemaattisen koulutuksen avulla, mitä länsimaat ovat maassa jo monen kymmenen vuoden ajan harjoittaneet.

Kankaan mielestä parasta afganistanilaisissa ihmisissä on ehdottomasti huumorintaju. Afganistanilaiset ovat iloisia, lämpimiä ja perhekeskeisiä. He suhtautuvat kunnioittavasti vanhoihin ihmisiin.

–Erityisesti vanhalle äidille annetaan arvo ja koin itsekin hieman iäkkäämpänä naisena, että minua kunnioitettiin afgaanimiesten toimesta.

Kangas on nyt ollut yhteensä 5 vuotta eläkkeellä. Mikkeliin Kangas on ajautunut sisaruksiensa vanavedessä.

–Mikkelistä minulla ei ole pahaa sanottavaa, mutta minun on vain vaikea pysyä paikoillani.

Vapaa-ajallaan hän on auttanut muun muassa mikkeliläisiä afgaanipakolaisia heidän opinnoissaan.

Kangas toivoo pääsevänsä matkustamaan, kun se on taas mahdollista.

–En olisi halunnut missään nimessä jäädä eläkkeelle, eläkkeellä oleminen on tylsää, Kangas nauraa.